

AZ ORSZÁGOS RABBI-EGYESÜLET ALAKULÓ ÜLÉSE.

J e g y z ő k ö n y v

**az Országos Rabbi-Egyesület 1907. év június 26-án
Budapesten, a pesti Chevra Kadisa dísztermében tartott
első rendes közgyűléséről.**

Jelen vannak: dr. Schnitzer Ármin elnök (Komárom), dr. Bárány József (Kecskemét), dr. Blumgrund Naftáli (Abony), Breuer Soma (Nagy-Káta), dr. Edelstein Bertalan (Buda), dr. Feldmann József (Czegléd), dr. Fischer Gyula (Budapest), dr. Frisch Ármin (Budapest), Handler Márk (Tata), dr. Hevesi Simon (Budapest), Hirtenstein Adolf (Zala Szt. Grót), dr. Klein Dezső (Siklós), dr. Klein József (Kassa), dr. Kiss Arnold (Buda), Kohn Mihály (Monor), Krausz Mór (Komárom), dr. Leipniker Márk (Budapest), dr. Lenke Manó (Lugos), Liebermann Manó (Kispest), dr. Löwy Ferencz (Maros-Vásárhely), dr. Mandl Ármin (Szigetvár), dr. Neumann Ede (Nagykanizsa), Reichard Márk (Körmöcbánya), dr. Rosenthal Tóbiás (Bonyhád), dr. Rosenstein Mór (Nagykikinda), dr. Scheiber Lajos (Budapest), dr. Schönwald Károly (Tapolcza), dr. Schwarcz Mór (Győr), dr. Schweiger Lázár (Eger), dr. Steinherz Jakab (Székesfehérvár), dr. Venetianer Lajos (Ujpest), dr. Weisz Izsák (Esztergom), Weisz Izsák (Kajászó Szt. Péter), dr. Weizkopf Arthur (Rozsnyó) és dr. Wilhelm Joákim (Budapest).

Távolmaradásukat kimentették: dr. Bernstein Béla (Szombathely), Büchler Pinkász (Moór), dr. Büchler Sándor (Keszthely), Ehrlich Miksa (Körmend), Ehrlich Mór (Rohoncz), dr. Eisler Mátyás (Kolozsvár), Feldmann Mózes (Budapest), dr. Fischer Mihály (Zombor), dr. Flesch Ármin (Mohács), dr. Herzog Manó (Kaposvár), dr. Herschkovits Mózes (Somogy-Szill), dr. Kelemen Adolf (Fogaras), dr. Kohn Sámuel (Budapest), dr. Klein Mór (Nagy-Becskerek), Lebovics József (Baranya-Mágocs), dr. Löw Immánuel (Szeged) és dr. Löwinger Adolf (Szeged).

Elnök, dr. Schnitzer Ármin üdvözölvén a megjelenteket, a következő beszéddel nyitja meg a közgyűlés tanácskozását:
»A Dunántuli Rabbi-Egyesületnek 1903. évi augusztus 19-én

tartott közgyűlésében a jelen volt rabbik egyhangulag egy országos rabbi-egyesület létesítését határozták el. E gyűlésen dr. Neumann Ede lelkes tagtársunk elénk is terjesztette az alakítandó egyesület tervezetét, melyet alapos tárgyalás után el is fogadtunk. Az e célra kiküldött bizottság által szerkesztett és szövegezett alapszabályokat megbízatásomhoz hiven még 1904. május havában Komárom város törvényhatósága útján a m. kir. belügyminiszterium elé terjesztettem. Az alapszabályokat kétszer küldötte vissza a miniszterium, mely több pontot kifogásolt, de főképpen világos értelmezését kívánta annak, hogy mit értünk »képesített rabbi« alatt, de midőn megadtam ennek magyarázatát, újra visszaküldte az alapszabályokat avval az utasítással, hogy a magyarázat szövegét egy erre a célra egybehívandó közgyűlésnek határozatképen ki kell mondania és az ilyen értelemben módosított alapszabályokat újra felterjeszteni.

E célból 1906. február 14-ére hívtam egybe a rendkívüli közgyűlést s végre hosszú vajudas után 1906. június hó 22-én jóváhagyó záradékkal látta el alapszabályainkat a nagyméltóságu miniszterium. De kezeimhez csak jóval később jutottak el. Csak a hivatalos közlönyből értesültem az alapszabályok megerősítéséről, de a kézbesítésre hiába vártam, minthogy nem hozzám, sem Komárom városához, hanem Budapest székesfőváros törvényhatóságához küldötte azokat a miniszterium. A miniszteri előadó ugyanis, az alapszabályokból látván azt, hogy az egyesület székhelye Budapest, nem a felterjesztő Komárom városnak, hanem Budapest törvényhatóságához rendelte kézbesítés végett, a főváros pedig — Országos Rabbi-Egyletről lévén szó — az Országos Rabbiképző-Intézetnél akarta kézbesíteni, ahol azonban a kézbesítés idején, augusztus hónapban, nem találtak otthon senkit, minek következtében az alapszabályok, mint valami gazdátlan jószág, a székesfővárosi levéltárba kerültek, ahol talán még most is elvolnának temetve, ha egy általam felkért ügyvéd szorgos kutatással rájuk nem akad s meg nem menti a végleges elkallódástól.

Mindezt a magam igazolására tartottam szükségesnek az igen tisztelt közgyűléssel közölni; nem rajtam mult, hogy csak ma üdvözölhetem Önöket, tisztelt tagtársaim, kik kész-

ségesen követve a meghívást, eljöttek, hogy erejükkel közreműködjenek azon szent célok elérésére, miket egyesületünk kitűzött.

Ezen célok az alapszabályokban kimerítően körül vannak írva és magukban foglalják az egyesülés megokolását is, ha erre egyáltalán szükség volna.

Hiszen a társadalom minden osztályánál tapasztaljuk a csoportosítás, a szövetkezés hatását; amit az egyesnek gyenge ereje létrehozni nem tud, וכל אשר יעשה יצליח ez sikerül az egyesített törekvésnek.

Szövetségünk azonban abban különbözik más hasonnemű egyesülettől, hogy ez nem úgy mint amazok, a saját érdekeinek megóvását és védelmezését tűzi ki céljául, hanem kizárólag a közügyet, a hitfelekezet érdekeit, a vallásos szellem ápolását, a templomi áhitat emelését, de főképen az ifjuság sikeres hitoktatását és vallásos neveltetésének előmozdítását.

E nemes célok elérésének két fontos akadály áll útjában. Az egyik a rabbi-kar egy részének sajnálatos közömbössége s tartózkodása, melynek okait nem akarom kutatni, az összetartás és a karszellem hiánya; a másik akadály pedig a hitközségek azon bizalmatlansága és gyanakodásai, melylyel a rabbik minden szabadabb s önálló mozgalmát kísérik.

El nem titkolhatjuk, hogy hitközségeinkben a zsidó papi hierarkia réme kísért s hogy kínos óvatossággal vigyáznak, hogy a rabbi át ne lépje a különben is szűkre hagyott hatáskörét. De hogy mily indokolatlan ezen aggály, mutatja az, hogy a Dunántuli Rabbi-Egyesület öt közgyűlésén egyetlen egy indítvány sem tétetett, egyetlen határozat sem hozatott, mely a mi saját érdekeink előmozdítását s védelmét vette volna célba. Mindig és kizárólag csak a közjó, vallásunk s hitfelekezetünk szent ügye foglalkoztat bennünket.

Az említett két akadály daczára sem volt meddő eddigi munkálkodásunk.

Kezdeményeztük és előkészítettük a hitoktatás egyetemes tantervét és az Országos Izr. Központi Iroda felvette a fonalat és sikerrel véghez vitte.

Kezdeményeztük a rabbik, hitközségi hivatalnokok és alkalmazottak nyugdíjintézményének létesítését és a Központi

Iroda a mult évi nagyszabásu jelentésben a jövő legfontosabb teendői közt sorolta fel a nyugdíjkérdés megoldását is.

Reméljük, hogy a Központi Iroda, a magyar zsidóság tekintélyes részének ezen egyedül hivatott és hivatását egész odaadással teljesítő közege rokonszenvvel és jóakarattal fogja kísérni működésünket s támogatja majd törekvéseinket.

Tisztelt közgyűlés! Mielőtt jelentésemet befejezném, helyénvalónak tartom, hogy említést tegyek a hazai rabbi-kart érdeklő azon eseményekről, melyek az utolsó rendes közgyűlés óta történtek.

Ezen események részint szomorúak, részint örvendetesek. Az előbbiekhöz tartozik azon nagy, pótolhatatlan veszteség, melyet két évvel ezelőtt nemcsak a pesti izraelita hitközség, hanem az egész zsidóság szenvedett dr. Kayserling Mayer elhunytá által. Fölöslegesnek tartom, hogy a megdicsőültnek nagyságát és érdemeit, jellemének tisztaságát és nemességét, bámulatos szerénységét és emberszeretetét, sokoldalú nagy tudását és dús irodalmi tevékenységét ebben a körben méltányoljam, hiszen ismertük, szerettük és nagyrabecsültük őt mindannyian; de jelezni akarom a köteléket, mely a megdicsőültet egyesületünkhöz fűzte s amit legszebben fejeznek ki azok a szavak, melyekkel a megdicsőültnek tiszteletreméltó özvegye arra a részvétiratra válaszolt, melyet a gyászoló családhoz az Országos Rabbi-Egyesület nevében intéztem. E szavak a következők: »Azok a czélok, melyeknek a megdicsőült életét szentelte, erős köteléssel fűzték azokhoz a férfiakhoz, akik ugyanazon ideálokért lelkesednek, amelyek az ő szivét hevítették és szent örömmel köszöntötte a Főtisztelendőséged vezetése alatt álló egyesületet és meleg érdeklődéssel viseltetett nemes törekvései iránt.« A megdicsőült elenyészhetetlen emléke élni fog közöttünk mindenha!

Szomorú köteletségemnek tartom továbbá megemlíteni Pollák Eleázár rabbinak elhunytát. A megboldogult a pesti rabbiságnak volt kiváló, nagyérdemű tagja s az ő emléke is maradandó lesz körünkben.

Nem mulaszthatom még el egy nagy, érdemű férfiú elhalálzásáról említést tenni, kit a Mindenható néhány hónap előtt szólított magához. Világhírű, dicső ősök méltó sarja volt Schreiber Szimcha Bunem, ki nagynevű talmudtudós s több.

ezer tanítvány fáradhatatlan mestere vala. Önök, tisztelt kartársaim, kik a tudományosságot és érdemet méltányolják, a megdicsőültnek emlékét is kegyelettel fogják megőrizni.

Örvendetes eseményül üdvözöljük azon kitüntetést, melyel Ő Felsége megjutalmazni kegyeskedett dr. Klein Mórnak a rabbi-kar e kiváló tagjának negyven évi áldásos működését.

S végül igaz örömmel vettük a hirt, hogy felséges királyunk a már régesrégén és nagyon is megérdemelt kitüntetésben részesíteni kegyeskedett dr. Kohn Sámuel főrabbit, kinek szívből kívánjuk, hogy a magas kitüntetés fényében még soká álljon és szolgáljon vallásunk szent oltára mellett s áraszsza el papi áldásával nemcsak hitközségét, de az egész hazai zsidóságot is.

És midőn fohászokodva fordulok Istenhez, hogy tanácskozásunkra áldást, önzetlen törekvéseinknek sikeres eredményt adjon, az Országos Rabbi-Egyesület ezen első rendes közgyűlését megnyitottnak nyilvánítom.

2. Miután még Elnök a jegyzőkönyv vezetésére dr. Kis Arnold és dr. Lówy Ferenczet, mint a Dunántúli Rabbi-Egyesület jegyzőit felkérte, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig dr. Feldmann Józsefet és Kohn Mihályt hozta javaslatba,

A közgyűlés nagy tetszéssel adott kifejezést Elnök megnyitó beszéde felett, elfogadta előterjesztéseit és köszönetet mondott Elnöknek s az ideiglenes tisztikarnak eddigi működéseért.

3. Elnök — tisztársai nevében is — megköszönvén a közgyűlés figyelmességét, a napirend értelmében elrendeli az új tisztikar megválasztását, melynek foganatosítására

a közgyűlés közfelkiáltással választotta meg Handler Márkot a választási- és szavazatszedő-bizottság elnökének, dr. Rosenthal Tóbiást és dr. Weisz Izsákot pedig bizottsági tagoknak.

4. Handler Márk választási elnök elfoglalja az elnöki széket s a választási-bizottsággal együtt elrendeli a titkos szavazást, melynek eredménye a következő:

Elnök: dr. Schnitzer Ármin. Alelnökök: 1. dr. Neumann Ede. 2. dr. Fischer Gyula. Jegyzők: 1. dr. Venetianer Lajos. 2. dr. Lówy Ferencz. Pénztárnok: dr. Edelstein

Bertalan. Ellenőr: dr. Hevesi Simon. Választmányi tagok: dr. Bacher Vilmos, dr. Bárány József, dr. Blau Lajos, dr. Bernstein Béla, dr. Feldmann József, dr. Guttmann Mihály, Handler Márk, dr. Herzog Manó, dr. Kecskeméti Lipót, Kohn Mihály, dr. Kis Arnold, dr. Klein József, dr. Klein Mór, dr. Lów Immanuel, dr. Perls Ármin, dr. Rosenthal Tóbiás, dr. Rosenstein Mór, dr. Schwarz Mór és dr. Weisz Izsák.

Vallásügyi-bizottság tagjai: Feldmann Mózes, Breuer Soma, dr. Rosenthal Tóbiás, dr. Guttmann Mihály, dr. Klein Mór, Kohn Mihály, Büchler Pinkász, dr. Fischer Mihály, dr. Steinherz Jakab és Schwarz I. (Csáktornya).

Tanügyi-bizottság tagjai: dr. Eisler Mátyás, dr. Fényes Mór, Lebovits József, dr. Rappaport Béla, dr. Scheiber Lajos, dr. Frisch Ármin, dr. Horvát Dezső, dr. Mandel Ármin, dr. Schwarz Mór és dr. Vajda Béla.

Nyugdíjügyi-bizottság tagjai: dr. Adler Vilmos, dr. Büchler Sándor, dr. Edelstein Bertalan, dr. Heves Kornél, dr. Kriesháber Béla, Kohn E. H., dr. Lenke Manó, dr. Rudolfer Antal és Hirtenstein Adolf.

5. A választás eredményének kihirdetése után az új tisztikar helyét elfoglalván, elnök az egész tisztikar nevében megköszöni a bizalmat s igéri, hogy mindannyian legjobb tudásukkal s bízgó igyekvésükkel törekednek majd az egyesület felvirágoztatásán munkálkodni; egyben indítványozza, hogy a közgyűlés köszönetet szavazzon a választó-bizottságnak, mely ügyesen s tapintatosan végezte munkáját.

Az indítványt a közgyűlés helyeslőleg elfogadta.

6. Elnök, hivatkozással azon érdemekre, miket dr. Kohn Sámuel pesti főrabbi, negyven éven át folytatott áldásos munkásságával szerzett a felekezet és tudomány terén, valamint azon érdemekre, miket Bloch Mózes, az orsz. rabbiképző-intézet nyugalomba vonuló elnöke, szerzett harmincz évi működésével a magyar rabbiképzés körül, indítványozza hogy Bloch Mózes és dr. Kohn Sámuel az egyesület díszelnökeivé választassanak meg.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadta elnök indítványát.

7. Az alapszabályok értelmében elnök előterjeszti, hogy

a közgyűlésnek kell megállapítania a következő három évre a tagdíjilletményt.

A közgyűlés 4 (négy) korona évi tagdíjat állapít meg.

8. Az elnöki széket dr. Neumann Ede alelnök foglalván el, dr. Schnitzer Ármin megtartja előadását »Rituális kérdések« czímen, melynek keretében bemutatja az Országos Irodához küldött saját felterjesztését, az Országos Irodától nyert válaszát, valamint dr. Klein Mór, dr. Rosenthal Tóbiás és Weisz Izsák beérkezett indítványát. Elnök felterjesztése a következő:

»Van szerencsém a városunkban előfordult oly esetről értesíteni, melynek elvi oldala a hazai zsidóság fontos érdekeit érinti. Négy hónappal ezelőtt egy helybeli izr. férfiú református nővel vegyes házasságra lépett, mely alkalommal mindkét fél abban állapodott meg, s az anyakönyvvezető előtt ki is jelentette, hogy a házasságból származó gyermekek az atya vallását fogják követni, ami jegyzőkönyvbe is vétetett. Két hónap után e nő fiúgyermeket szült, ki hatnapos korában meghalt. Az atya követelte, hogy fia a zsidó rítus szerint temetőkben temettessék el; én pedig hivatkozva vallásunk törvényeire, melyek szerint a gyermek az anya felekezetéhez tartozik, s minthogy e fiú vallásunk kötelékébe nem vétetett fel, azaz nem metéltetett körül s rituális fürdőzésben nem részesült, a ref. egyházhoz utasítottam, mely azonban azon körülménynél fogva, hogy az állami törvény szerint a gyermek zsidó vallású, nem akarta eltemettetni. Végre a rendőrkapitányság utasította a Chevra Kadisát, hogy temesse el, mely felszólításnak eleget tettünk, de fenntartva elvi álláspontunkat, intézkedtem, hogy a Chevra Kadisa az illetőtől ne fogadja el a temetési illetéket. Hogy e keresztény gyermek, kit más felekezet nem akart eltemetni, a zsidó temetőben találta rövid léte után örök nyugalmat, az nem olyan lényeges, ámbár rideg kézzel nyúl bele a mi felekezeti életünkbe és megsérti a vallási közérzelmet; sokkal fontosabb azon elvi kérdés, vajjon kényszeríthet-e az állami hatalom valamely felekezetet arra, hogy kötelékéhez tartozónak tekintsen olyan egyént, ki azon felekezet hittörvényei szerint nem tartozik oda, mert a felvétel kellékei hiányoznak; vajjon a felekezetéhez való tartozás felett nem maga a felekezet saját szabványai szerint,

hanem egy férfi és egy nő közös megállapodása dönt-e? Tegyük fel, hogy az említett fiú nem halt volna meg és szülei vonakodnának azt a körülméltetés és a vallásszabta rituális fürdőztetésnek alávetni; ennek folytán hittörvényeink szerint föltétlenül kereszténynek kell őt tekintenünk, s mégis, e két ember kénye-kedve következtében kénytelen volna a hitközség e gyermeket zsidónak tartani, hitoktatásban részesíteni, az atya követelésére mint Barmiczvót a Thórához hívni, később a községi tagok sorába felvenni s végül zsidó rítus szerint eltemetni. Az egyházpolitikai törvényjavaslatok benyújtása és e törvények életbeléptetése alkalmával többször fennen hirdette a kormány, hogy e törvények lelkiismereti kényszer nem involválának és a vallást nem érintik; de van-e nagyobb lelkiismereti kényszer annál, ha a felekezet hatásköréből kivonják azt a jogot, hogy maga határozza meg, hogy ki tartozhatik hozzá s ha e jogot egy részben másfelekezetű házaspárra ruházzák át? Tisztelettel kérek felvilágosítást e nézetem szerint fontos elvi kérdésben, mert az említett esetnek folytatása is következik.«

Ezen felterjesztésre az Országos Iroda a következő választ adta: »Az egyházpolitikai törvények által rendezett ügyekben az állam más álláspontot nem foglalhat el, mint aminőt a törvények megállapítanak. Így például a keresztény vallás a megkeresztelés tényével a kereszteltet a saját felekezetéhez tartozónak tekinti, holott az állam ezt csak akkor teszi, ha az áttért a törvényben előírt formákat betartotta. Maga a keresztlevél felmutatása tehát azt az egyént, aki az izr. hitközségnek adozó tagja, még nem menti fel a hitközségi teherviselése alól: köteles az illető kultuszadót fizetni mindaddig, míg a törvényes formásoknak eleget nem tett, jelesül saját hitközségének rabbija előtt áttérési szándékát ki nem nyilatkoztatta. Szintúgy zsidónak tekinti az állam azt a zsidónak született gyermeket, aki már 7 éves elmúlt, de 18. életévét még be nem töltötte volt, amikor meg lett keresztelve. A törvény szerint tehát kifogás nem tehető az ellen, hogy az említett ügyben a hatóság a meghalt gyermeket zsidónak tekintette, és annak a Chevra Kadisa által való eltemettetését kívánta. De ily kényszer csak a holtak eltemetésénél fordulhat elő, mert a hatóság a

holtat eltakaríttatlanul nem hagyhatja. Egyébként azonban az állam távol tartja magát minden kényszertől s így nem kell tartani attól, hogy az állam egy élő ember javára olyasmit követel majd felekezetünktől, ami a vallástörvényeinkkel ellenkezik. Az Iroda ezen leiratával szemben kérdi előadó: vajjon lehetséges-e, hogy a felekezethez való tartozás fölött nem maga a felekezet, hanem egy férfi s egy nő közös megállapodása döntsön? Nem áll az, hogy ily kényszer csak temetkezéseknél fordulhat elő; mert pl. a komáromi hitközség alapszabályai szerint minden tag jogához tartozik, hogy fiát a 13. év fordulónapján a tórához felhivassa, tehát joggal követelheti, hogy az állam által zsidónak deklarált, de tényleg nem zsidó vallású fiát a tórához hívják fel, hiszen a fiú *az állami anyakönyv* szerint zsidó. Ez a fiú, ha felnőtt s a hitközség tagjai sorába lép, cselekvő s szenvedő jogával bír, stb. s mindabból kizárni nem lehet. De kell-e mindazon súlyos következményeket felsorolni, melyeket ilyen »hivatalos zsidó« becsempészése maga után von? Ha pl. egy nem zsidó nőtől született gyermek leány és nem vétetett fel vallástörvény szabta módon a zsidóság kötelékébe, de az állami törvény alapján zsidó vallású, úgy vallásunk szerint ezen leány minden leszármazottja a legkésőbbi nemzedékig is nem zsidó, holott az állami törvény zsidónak tekinti. A származható bonyodalmak oly kérdés elé állítanak bennünket, hogy azt immár megfontolás tárgyává kell tenniök a hazai zsidóság intéző köreinek.

Evvel kapcsolatban elnök előterjeszti dr. Klein Mór indítványát, mely szerint »a rabbi-egyesület közgyűlése foglaljon állást a zsidó-keresztény házasságokkal, az Ábrahám szövetségébe be nem avatott fiúgyermekkel, különösen pedig azok szülőivel szemben, kik ily fiaik számára a templomban nyilvános Barmiczvó ünnepélyt kierőszakolni törekszenek s végre oly öngyilkossági esetekre vonatkozólag, ahol az öngyilkos szántszándékos, minden kétséget kizáró elhatározását döntő bizonyítékok igazolják. Mondja ki a közgyűlés, mint-hogy ezen viszás helyzeteken csak egyöntetű eljárás segíthet, hogy az ilyenek temetésével rabbi, hitszónok és egyéb templomi szolgálatot végző alkalmazott, közre nem működik s hogy körülméletlenek Barmiczvó ünnepélye a templomban meg nem engedhető«.

Folytatólag bemutatja elnök dr. Rosenthal Tóbiás indítványát, mely reámutatva »a házasságkötések körül tapasztalható zilált helyzetre, amennyiben anyakönyvvezetési joggal felruházott kisebb községekben minden képesítés nélkül szükkölködő metszők végeznek rabbifunkciókat, indítványozza, hogy a rabbi-egyesület sürgős lépéseket tegyen a magas kormánynál az iránt, hogy esketési funkció csakis teljesen képe-sített rabbi által végeztessék«.

Miután elnök még Weisz Izsák, kajászószentpéteri rabbi indítványát terjesztette elő, mely szerint a közgyűlés foglaljon határozottan állást az orgonajáték és a női énekkarok istentiszteleteknél való közreműködése ellen, elnök az egyes felmerült kérdések feletti beható tárgyalásra szólítja fel a közgyűlést, mely többek hozzászólása után elfogadta dr. Hevesi Simon indítványát,

s kimondta, hogy az összes beterjesztett vallásügyi kérdések a vallásügyi bizottsághoz utasíttatnak, mely azokat felfogja dolgozni s javaslattétellel a tagoknak öt hónapon meg fogja küldeni. Egyben kimondta a közgyűlés, hogy úgy a vallásügyi bizottság, mint a többi bizottság is, szükség esetén tetszés szerinti számban kiegészítheti magát, de szavazati joggal csak a közgyűlés által megválasztott bizottsági tagok bírnak.

9. Az elnöki tisztet dr. Fischer Gyula alelnök veszi át s dr. Neumann Ede megtartja napirendre tűzött előadását »az izraelita egyetemes hitoktatás« címen. Előadó behatóan ismertette a hazai hitoktatást a múltban s világos képét nyújtotta azon fokozatos törekvéseknek, melyek a zsidó hitoktatást egyöntetűvé óhajtotta tenni az egész országban. A nagy tetszéssel fogadott szabad előadás kapcsán indítványt terjeszt elő, melyet élénk vita után egyhangúlag magáévá tett a közgyűlés, mely kimondta:

1. A rabbi-egyesület a vallásoktatás egységes szervezését a magyar zsidóság nagyfontosságú érdekének és feladatának nyilvánítja, amelytől a vallásos állapotok lényeges javulását várja és amelynek előmozdítását kötelességének ismeri.

2. A rabbi-egyesület az Egyetemes Tantervet általános-ságában és részleteiben a magáévá teszi, az országban való meghonosítását nemcsak czélszerűnek és üdvösnek, hanem mulhatatlanul szükségesnek tartja.

3. Erkölcsi súlyával oda fog hatni, hogy a hazai hitközségek irányadóul tekintsék, hogy a vallásoktatás összes fokain hozzá alkalmazkodjanak, különösen pedig, hogy a felekezeti iskolák mind a tananyagra, mind a hitoktatásra fordítandó időre vonatkozó rendelkezéseit szigoruan — a lehetőséghez képest — kövessék.

4. Az Egyetemes Tanterv ügyét állandóan figyelemmel fogja kísérni és tagjainak alkalmat fog nyújtani, hogy arra vonatkozó tapasztalataikat kellő módon közöljék. Ezen az úton is szolgálni kívánja a vallásoktatás ügyét.

5. Köszönetet és elismerést szavaz az Országos Irodának, mely az Egyetemes Tanterv kidolgozását megindította, az Országos Közalapnak, mely létesítését áldozatkészségével előmozdította; valamint dr. Munkácsi Bernátnak a Tanterv-Szerkesztő Bizottság előadójának és a Tanterv nagybuzgóságú szerkesztőjének, akinek a kiváló mű sikeres megalkotásában legnagyobb része volt.

6. Ezen határozatok valamennyi hazai hitközséggel közlendők.

10. Napirend értelmében dr. Löwy Ferencz tartja meg előadását az »Országos Izraelita Nyugdíjintézet«-ről. Előadó történeti visszapillantást nyújt a Nyugdíjintézet tervének keletkezésére, mely a Dunántúli Rabbi-Egyesületnek 1900. évben Szegzárdon tartott közgyűléséből indult ki, mely terv szilárdabb alakot öltött az 1903-ban Budán megtartott közgyűlésen, hol több hitközségi elnök is érdeklődéssel vett részt a tanácskozáson, majd alapszabálytervezetről is gondoskodott a Dunántúli Rabbi-Egyesület, de mindeddig nem valósulhatott meg az eszme, minthogy sem a nyugdíjra szoruló tisztviselők, sem a hitközségek körében nem volt meg a kellő érdeklődés. Vegye most e fontos ügyet kezébe az Országos Rabbi-Egyesület s vigye dülőre ezen égető kérdést.

Hosszas vita után kimondta a közgyűlés, hogy az ügyet a nyugdíjbizottsághoz teszi át, mely öt hónapon belül jelentést fog tenni az elnökséghez, egyszersmind elrendelt szavazás után nagy szótöbbséggel kimondta a közgyűlés azon elvi döntést, hogy az Országos Izr. Nyugdíjintézetet az összes hitközségi alkalmazottak részére tartja felállítandónak.

11. A napirend kimerítettén, elnök köszönettel emlék-

szik meg a pesti Chevra Kadisáról, mely tanácstermét a mai közgyűlésre készséggel átengedte, és örömmel tekint vissza a mai gyűlésre, az elhangzott előadásokra, a magas színvonalú s tárgyilagos vitákra, a gyűlés méltóságteljes lefolyására, s mielőtt bezárná a gyűlést, a kartársi szeretet ápolására kéri a tagokat.

A közgyűlés a pesti Chevra Kadisának köszönetet szavaz, melyet az elnökség kellő módon fog kifejezni. Úgy-szintén köszönetet szavaz az előadóknak tartalmas és tanulságos előadásukért, s végül dr. Scheiber Lajos indítványára külön köszönettel adóz az elnök iránt a gyűlés fáradhatatlan és tapintatos vezetéseért,

12. Több tárgy nem lévén, elnök Isten áldását kérve az Országos Rabbi-Egyesületre s annak tagjaira, a gyűlést bezárja.

Kelt m. f.

DR. VENETIANER LAJOS
jegyző.

KOHN MIHÁLY
jegyzőkönyvhitelesítő.

DR. SCHNITZER ÁRMIX
elnök.

DR. FELDMANN JÓZSEF
jegyzőkönyvhitelesítő.